

acabem amb el capitalisme, salvem el planeta · acabem amb el capitalisme, salvem el planeta · acabem amb el capitalisme, salvem el planeta · acabem amb el capitalisme, salvem el planeta · acabem amb el capitalisme, salvem el planeta

UNA ANÀLISI ECOLOGISTA DELS PAÏSOS CATALANS

**UNA ANÀLISI
ECOLOGISTA
DELS PAÏSOS
CATALANS**

ÍNDEX

1

A LA VORA DE
LA FI DEL MÓN

4-6

2

COM HEM ARRIBAT
FINS AQUÍ?

7-9

3

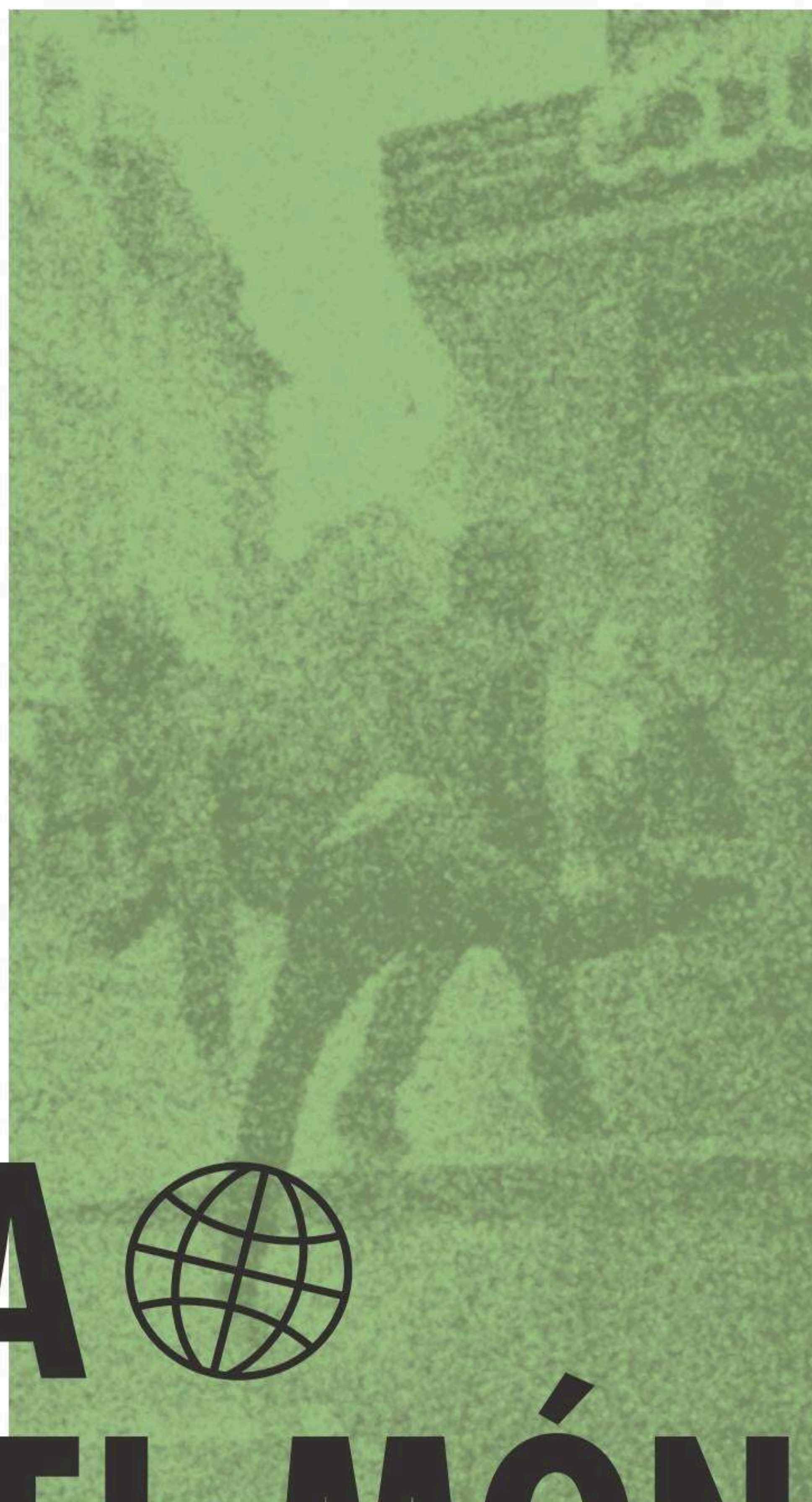
EL MODEL
PRODUCTIU DELS
PAÏSOS CATALANS

10-21

4

QUÈ FER

22-27

A LA VORA DE LA FI DEL MÓN

Desposseïdes. Desposseïdes dels recursos més fonamentals, com l'aigua. Desposseïdes de les forces més essencials, com el vent. Desposseïdes del nostre bé més preuat: la terra. Desposseïdes, habitem un món que **no ens pertany**, un món del qual ens han escindit i ens han **alienat**, un món en què ens han forçat a existir a costa de la natura i, per tant, de nosaltres mateixes.

Un món que ha estat **mercantilitzat**, que ha vist com tota cosa existent, des del pa fins a l'afecte, ha passat a ser intercanviable per diners i que per tant que ens priva del seu accés i experimentació universals, una forma que permet que aquells qui posseeixen els nostres mitjans de vida i, per tant, **condicionen la nostra existència**, puguin especular-ne d'acord amb els seus interessos.

Així, un territori que únicament es té en consideració de cara a **extreure'n el màxim benefici econòmic** només pot acabar veient com els seus recursos naturals, en la forma de rius, valls, costes i muntanyes, són instrumentalitzats per alimentar un model productiu que, dia rere dia, es presenta cada cop més depredador.

El que se'n desprèn d'aquest mal tracte envers el territori i de la natura és **la degradació de la nostra font de vida** i, com a conseqüència, de la salut i les condicions de les classes populars. És

la contaminació (i, fins i tot, desaparició) de tota font d'aigua; és la degradació de la qualitat de l'aire que respirem, del paisatge que ens envolta i la biodiversitat; és l'abús, erosió i pèrdua de la fertilitat del mateix sòl que cada dia trepitgem. És, en definitiva, la transgressió de totes les limitacions i cicles regeneratius del medi natural que habitem.

El que queda en peu d'aquesta forma d'interacció amb la natura és, llavors, **la barbàrie**: l'extinció i desaparició massiva d'espècies; l'augment accentuat de les temperatures que, entre altres conseqüències, comporta la mort prematura d'incomptables persones, propicia i agreuja l'actual sequera i, fins i tot, contribueix a la desertificació de l'entorn en què vivim; o l'empitjorament dels nostres entorns més immediats, cosa que es manifesta en l'increment de malalties respiratòries i cardiovasculars o en la davallada en la qualitat dels aliments que consumim.

Però totes aquestes qüestions no estan a l'ordre del dia d'aquelles persones que **especulen amb les nostres vides** i amb el medi que ens les sosté, no és rellevant per a aquells qui, crisi rere crisi, posen en risc els recursos d'aquelles que precisament **mantenim dempeus aquestes condicions d'existència**. No és cap misteri, doncs, que serem nosaltres, les classes populars, qui sucumbirà quan les onades de calor comencin a colpejar amb cada cop més força, o qui emmalaltirà quan l'aire, el menjar i l'aigua esdevinguin recursos encara més escassos.

En aquesta situació, **les joves**, aquelles que heretem un món deshumanitzat i profanat per la mercaderia, però que, alhora, encara **no hem acceptat**, hem d'enfrontar-nos al fet d'habitar uns Països Catalans cada cop més subjectes al consum de l'espai per part del monocultiu turístic; cada cop més dependents dels grans nuclis poblacionals i de les necessitats dels estats espanyol i francès, així com de la resta d'Europa; cada cop més fragmentada territorialment i, per tant, especialitzada en activitats completament alienes a les nostres necessitats reals. En aquestes circumstàncies, és inevitable parlar, per exemple, de **la depressió i l'angoixa** com a epidèmies modernes, i que algunes identifiquem com a ecoansietat; és inevitable lligar-les a les perspectives d'un futur cada cop més incert, inestable i clarament orientades al col·lapse; és inevitable, doncs, vincular-ho a la realitat que ens envolta i que determina la nostra existència.

En tant que **desposseïdes**, transitem una infinitud d'espais esculpits per les nostres mans, consumim recursos llaurats amb les nostres forces, i enriqueim el nostre esperit amb les experiències brindades pels milers de membres de les nostres comunitats. Però cap d'aquestes coses ens pertany, ja que ens manca **el principi que regeix aquestes interaccions**, ens manca el control conscient de les condicions en què aquestes es donen, conduint-nos així, dia rere dia, a un carreró sense sortida. Ara bé, entre totes les esclotxes d'aquesta ruïnosa realitat, **hi ha esperança**: aquesta forma d'organització social, com totes les que l'han precedit, presenta un caràcter històric i, com a tal, és susceptible de ser suprimida i superada. Així doncs, donada la naturalesa pràctica i material del problema, cal partir amb una pregunta igualment pràctica: **què fer?**

Respondre aquesta incògnita pot ser molt senzill i molt complex a la vegada. Amb aquest llibret, ens proposem oferir humilment el nostre anàlisi perquè serveixi d'eina per a **polititzar, reflexionar i debatre col·lectivament** en aquest punt d'inflexió sobre les nostres vides que suposa l'actual crisi eco-social.

I també, com no podia ser d'una altra manera, per passar a l'acció.

ens proposem oferir humilment el nostre anàlisi perquè serveixi d'eina per a polititzar, reflexionar i debatre col·lectivament en aquest punt d'inflexió sobre les nostres vides que suposa l'actual crisi eco-social. I també, com no podia ser d'una altra manera, per passar a l'acció.

COM HEM ARRIBAT FINS AQUÍ?

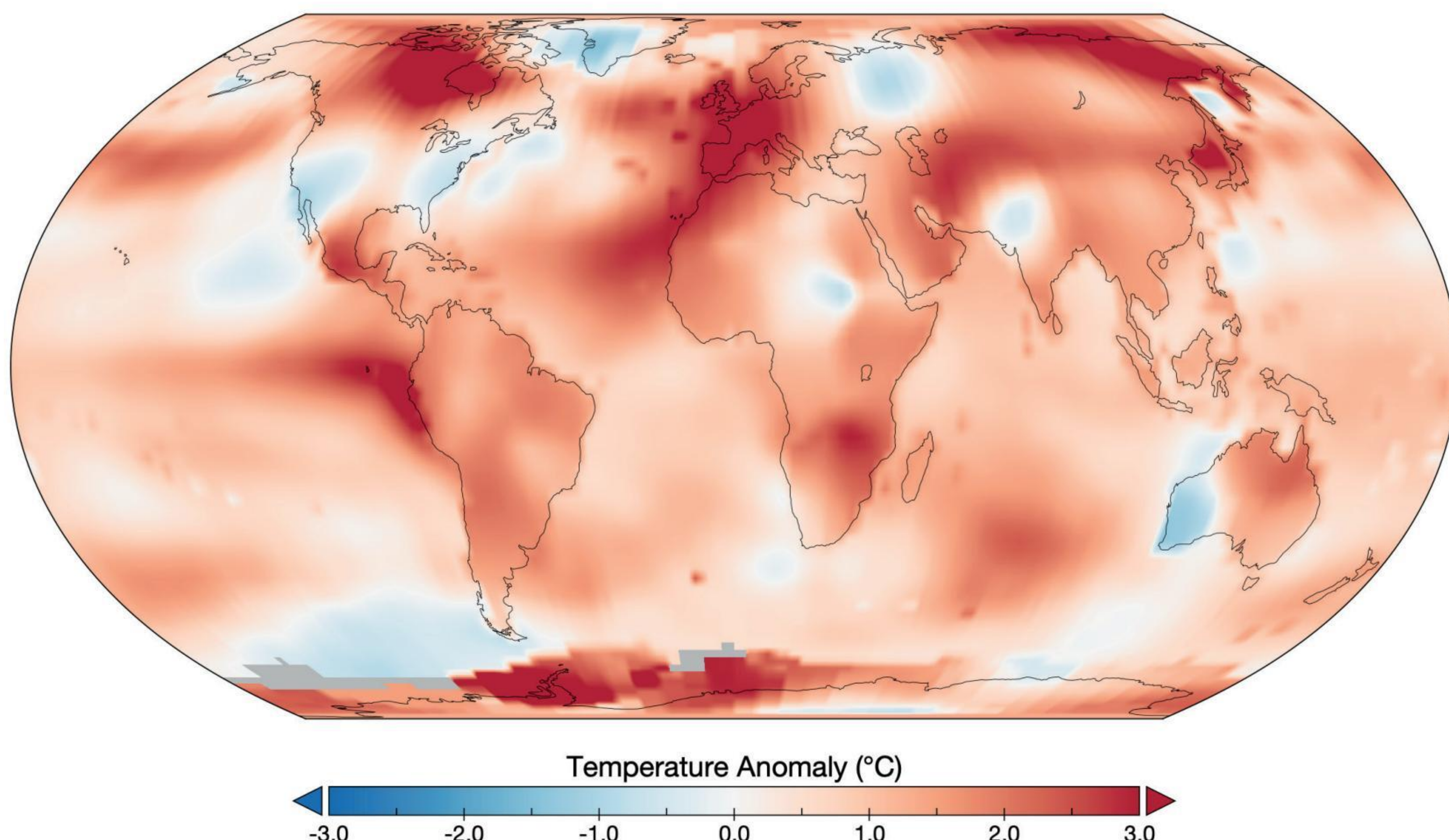

En l'actualitat coincideixen dues tendències crítiques de fons que comprometen el sistema capitalista i la seva legitimitat: la crisi ecològica i econòmica. Ambdues són indestruïbles, ja que només s'entenen els efectes climàtics i els conflictes ecologistes derivats, analitzant la **naturalesa conflictiva i irracional del sistema que ens explota**. Per mantenir i expandir les seves taxes de benefici, les elits econòmiques necessiten extraure recursos naturals, que són limitats, per mantenir la producció: això es coneix com a **límits biofísics del planeta**. Això n'incrementa la dependència i fomenta desigualtats a escala nacional i global.

A escala global, ens trobem en un moment de **grans canvis geopolítics i econòmics**, on progressivament hi ha un debat més evident que apunta per l'impàs d'un món liderat pels Estats Units a un món on diferents actors - liderats per la Xina i amb un pes creixent de països que s'anomenen BRICS - semblen estar cada cop en més condicions de disputar-li l'hegemonia als nord-americans. Això ha permès que ens trobem actualment en un **qüestionament formal de les desigualtats** que històricament han relegat els països del sud global a la misèria, patint les conseqüències de l'extractivisme dels seus recursos naturals i la deslocalització de la producció.

Aquestes conseqüències són unes condicions laborals i vitals paupèrrimes, així com **els pitjors efectes del canvi climàtic i la contaminació**, encara que, paradoxalment, siguin les persones que menys contaminen. Les sequeres, inundacions, la pujada del nivell del mar, l'escalfament global... Són fenòmens que s'agreguen a la manca de recursos per pal·liar-ne les conseqüències, i que acaben causant onades migratòries que durant els propers anys veurem incrementar-se. Es tracta dels **refugiats climàtics**, obligats a abandonar casa seva perquè ha esdevingut inhabitable. Es calcula que per l'any de persones desplaçades a causa de la crisi eco-social, però la velocitat amb què estem arribant a superar **el 1.5°C global**, el límit acordat a l'acord internacional de París, ens indica que aquestes xifres poden ser fins i tot superiors. El 2023 va ser l'any més calorós dels darrers 100.000 anys a nivell global, i les tendències ens indiquen que els propers anys **poden ser-ho encara més**.

June 2023 Global Temperature
NASA GISTEMP (1951-1980 baseline)

Però no podem caure en naturalitzar aquesta situació. La manca de sobirania del sud global per a poder afrontar la crisi eco-social rau en les **relacions neo-colonials** que pateixen amb el nord global, sovint a través del deute o a través d'intervenció militar directa. Aquestes relacions però, amb el canvi d'hegemonia global, s'estan posant en dubte, i això ha provocat nous conflictes armats, com per exemple al Sahel, on s'està rebutjant la influència de l'Estat francès en aquella regió mentre augmenten cada vegada més les relacions comercials i internacionals amb el bloc dels BRICS. Aquests conflictes ens deixen entreveure quina mena de **pugnes poden donar-se en un futur pel control dels recursos naturals**, cada vegada més escassos, inaccessibles o contaminats (sent el cas de l'aigua el més alarmant).

A escala nacional, entenem els Països Catalans com una zona amb unes característiques concretes que els situen al mapa. Per la seva composició geogràfica, les seves condicions climàtiques i la seva posició al sud d'Europa, han estat abocats al **monocultiu turístic**. Aquest model productiu, **divideix el territori** en aquelles zones que són explotables pel turisme, sobretot costa i muntanya, i aquelles zones interiors on s'hi concentra la indústria, la generació d'energia, l'agricultura i la ramaderia. Aquest model genera un **desequilibri territorial**, en què la producció de l'interior està destinada a mantenir els centres econòmics (amb alimentació i energia, sobretot), mentre que les zones turístiques pateixen la pressió de la turistificació massiva.

Aquest model ha estat fomentat políticament per l'administració capitalista, des dels governs autonòmics fins a la Unió Europea. Ho veiem en les diferents polítiques impulsades per fomentar-lo, com la creació de la Marca Barcelona, la destrucció deliberada del litoral per a la construcció, les darreres ampliacions de ports i aeroports... O els fons Next Generation, impulsats per mantenir el model de producció actual.

Aquesta gestió dels recursos supeditada **a la irracionalitat capitalista i al curt-terminisme**, ens ha portat a l'actual situació, cada vegada més insostenible, desembocant una crisi ecològica i social sense precedents. Alhora, això ha coincidit temporalment amb la gestió política i sanitària de la pandèmia evidenciant la sensibilitat del sistema econòmic, debilitat en un moment en què no podia mantenir els ritmes de reproducció de mercaderies i mà d'obra ha recorregut a **la repressió i el disciplinament**.

En aquest escenari, **les classes populars mundials són les més afectades per les dinàmiques sistèmiques d'explotació**: la lluita de classes es recrudeix en un moment en què sembla que les perspectives de futur desapareixen.

EL MODEL PRODUCTIU DELS PAÏSOS CATALANS

Entenem el model productiu com **la forma en què es concreta l'organització de l'economia capitalista**, en aquest cas als Països Catalans. Aquest model genera, a part de desequilibris territorials, una sèrie de problemàtiques concretes que afecten directament a la natura i a les condicions de vida de les classes populars. Les exposem a continuació:

3.1. Sectors productius: Desequilibris i explotació

Els sectors productius són aquelles àrees o activitats econòmiques que concentren els fluxos de capital i treball, condicionant els marcs de la lluita de classes i expansió del capitalisme en un territori determinat. Tota societat té les seves formes de relacionar-se amb l'entorn social i natural, però el capitalisme ha aconseguit subsumir-les a la seva reproducció internacional, determinant l'estructura econòmica i aguditzant els conflictes de classe derivats d'aquesta tendència. Això ens porta a entendre que l'estructura econòmica dels Països Catalans no és casual, sinó que és fruit de la lluita de classes i de la consolidació de terratinents i burgesies estatals i regionals. Els canvis socials derivats de la implantació i expansió de determinats sectors, així com la desaparició d'altres, comporta l'aparició de noves formes d'opressió i mecanismes polítics per a legitimar-ho.

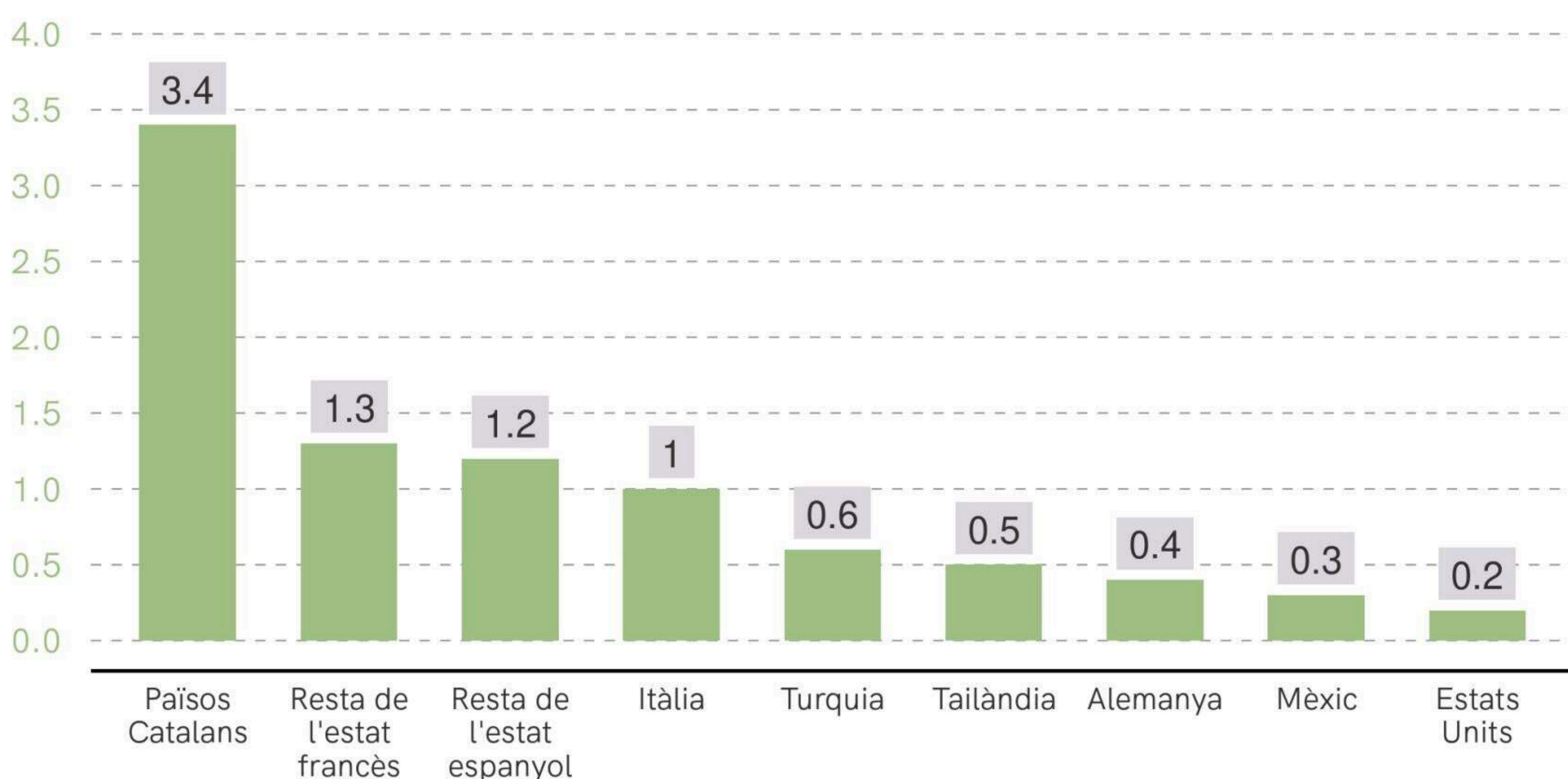
3.1.1. Turisme

L'explotació turística ha pres tints monopolistes arreu dels Països Catalans. En aquest sentit, s'ha orientat la inversió econòmica en la promoció de llocs de treball i la mercantilització del territori, repercutint negativament en les condicions de vida de les classes populars. L'esgotament del capitalisme evidencia la incapacitat natural i social d'absorbir un major volum de turisme: **el monocultiu turístic ha tensat ecosistemes i precaritzat les classes populars dels Països Catalans**. Un exemple d'això és l'augment en el consum d'aigua durant la temporada turística o el manteniment de piscines i altres equipaments hotelers. Això **imposa la precarització de la classe treballadora**, que es veu obligada a treballar en feines precàries que contribueixen a l'empobriment de l'entorn natural i humà. De fet, en l'actualitat és un dels sectors principals de les economies regionals de les Illes Balears, País Valencià i la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Més enllà dels llocs de feina directes, aquesta dinàmica activa altres sectors econòmics com la construcció desfermada de complexos turístics en zones d'interès ecològic, dissol els vincles comunitaris, substitueix sectors econòmics tradicionals com la pagesia o ramaderia i **instal·la entre la classe treballadora el convenciment que el turisme és bo i necessari per a la supervivència del territori**. Ans al contrari, precisament els municipis més massificats del litoral estan entre les poblacions més empobrides del territori, com és l'exemple de Salou amb 12.700€ de Renda Familiar Disponible (RFD) o el de Lloret de mar amb 11.400€ d'RFD. El monocultiu turístic ha aconseguit domesticar les alternatives econòmiques i consolidar els Països Catalans com la principal destinació turística mundial en termes d'intensitat (3.4 turistes per habitant), fomentant l'arribada creixent de creuers i l'ampliació d'aeroports en les principals capitals regionals.

Rànquing d'intensitat turística

Intensitat turística en turistes per habitant i any

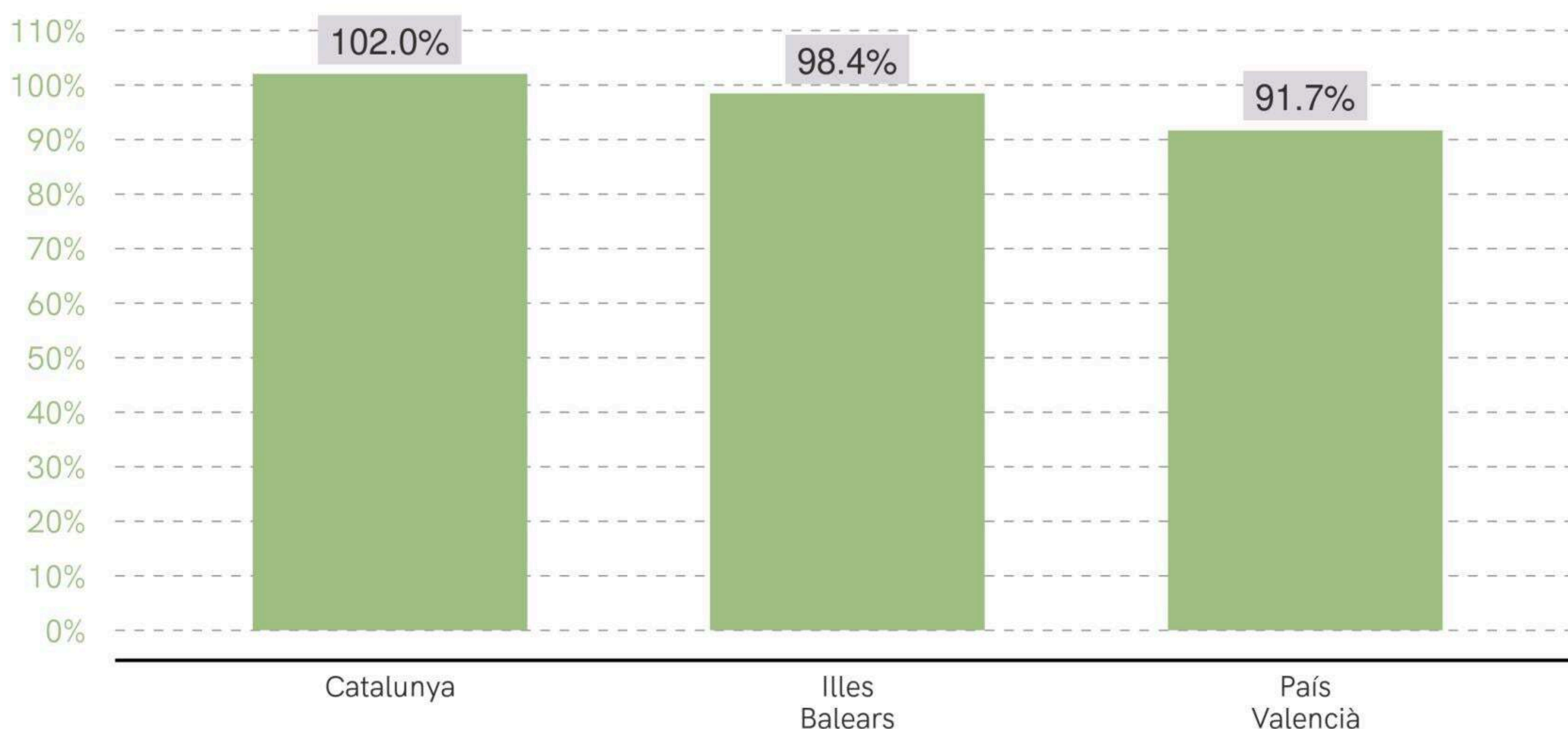
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i el World Development Bank

- Gentrificació

La gentrificació és una dinàmica social que facilita la substitució i expulsió de capes creixents de les classes populars dels seus territoris, pobles i barris de residència. Això és conseqüència de l'increment dels preus del sòl i la mercantilització del nostre territori, esclau del sector turístic. A més, l'agudització de conflictes climàtics i la revalorització econòmica d'algunes zones rurals també tenen aquest efecte. Una de les conseqüències directes d'aquesta tendència és la dissolució dels vincles comunitaris, aïllant els individus i responsabilitzant-los de les seves circumstàncies socioeconòmiques, facilitant l'extensió de formes d'acumulació i homogeneïtzació capitalista.

Proporció del salari necessari pel lloguer

Percentatge, joves de 16 a 29, 2023

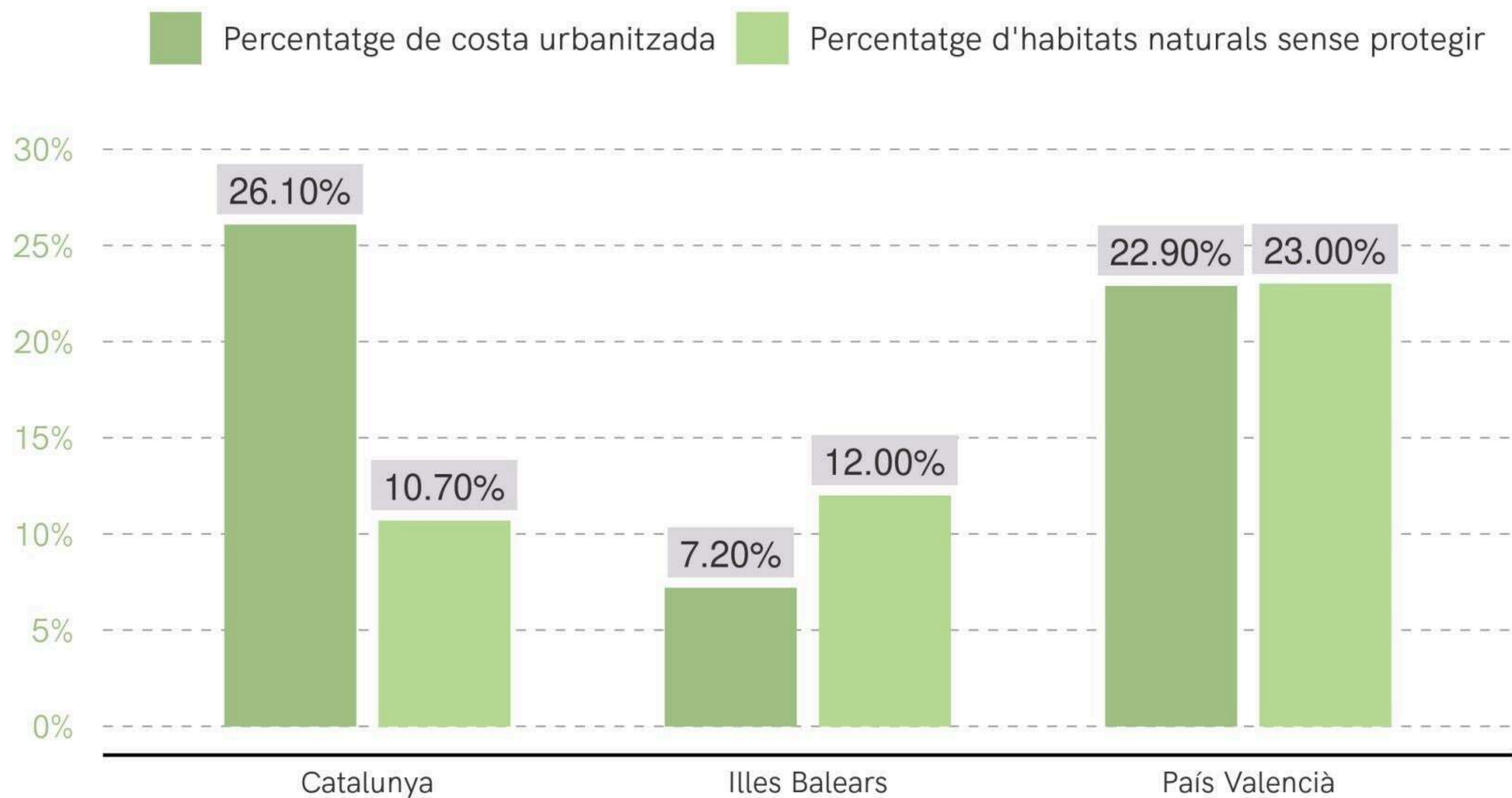

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Informe del Observatorio de la Emancipación. Consejo de la Juventud de España, primer semestre 2023

- Destrucció del litoral i zones rurals

Sovint es considera que les grans ciutats concentren la major part d'externalitats negatives derivades del turisme. Ara bé, en els darrers anys els territoris rurals han acollit les demandes vacacionals i d'oci de les poblacions urbanes. Això ha suposat la **utilització de zones d'interès ecològic per a la seva mercantilització**: des de la costa valenciana i balear -deformada per blocs turístics i altres construccions hostaleres-, passant per parcs naturals muntanyencs, explotats per a l'expansió de pistes d'esquí. Aquestes empreses obvien la limitació de recursos i la irracionalitat de mantenir a tota costa les demandes de consum que el propi sistema imposa. De la mateixa manera, això ha repercutit negativament en la biodiversitat d'aquests ecosistemes a causa de la intensificació de la presència humana (per exemple creuers en costes i platges verges o la desaparició del Delta de l'Ebre, mentre continua turistificant la seva extinció). L'establiment de límits biològics a l'expansió capitalista és una demanda ecologista però també pròpia de la classe treballadora, que defensa el territori que fa possible la seva vida.

Grau d'artificialització del litoral

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe "A toda cosa" de Greenpeace. 2019.

3.1.2. Logística

Després de la desindustrialització forçosa del nostre territori, avalada per la deslocalització de les plantes de producció a territoris on la mà d'obra permeti l'explotació i l'obtenció de plusvàlua, **el sector logístic ha recollit el relleu en la dinamització econòmica d'àmples zones del territori.** Aquest sector depèn del transport marítim, terrestre i aeri per al seu funcionament i esdevé un dels més contaminants de l'economia, generant fins a un 25% del CO₂ que s'allibera a l'atmosfera a l'Estat espanyol. A més, es caracteritza per l'explotació de treballadores, que compleixen amb jornades laborals interminables. La instal·lació d'aquestes plataformes i el reforçament i millora de les comunicacions internes s'impulsen per la posició geogràficament estratègica dels Països Catalans i que faciliten la circulació de mercaderies, especialment en comarques limítrofes amb els grans centres urbans. A més, en la majoria d'ocasions la promoció d'aquests projectes compten amb l'aval de les administracions públiques, que les justifiquen amb el pretext de millorar la connectivitat interna.

3.1.3. Sector Primari: pagesia i agroindústries

La situació de la pagesia es troba condicionada per la influència de les regulacions i tractats de lliure comerç internacionals, avalades per les administracions estatal i regionals, que fomenten l'expansió de la indústria agroalimentària i altres intermediaris, recolzats en grans empreses de distribució com ara Mercadona o Carrefour. Això ha situat el sector primari en una **situació d'indefensió respecte les inflades de preus**, així com davant les polítiques mediambientals esbiaixades, que no s'apliquen a altres sectors com el transport. Paral·lelament, això ha influït

negativament en la qualitat de l'alimentació i el control del territori, indefens davant de desastres naturals com incendis o inundacions, mentre la propietat de terres ha tendit a la seva **concentració en mans de pocs terratinents**.

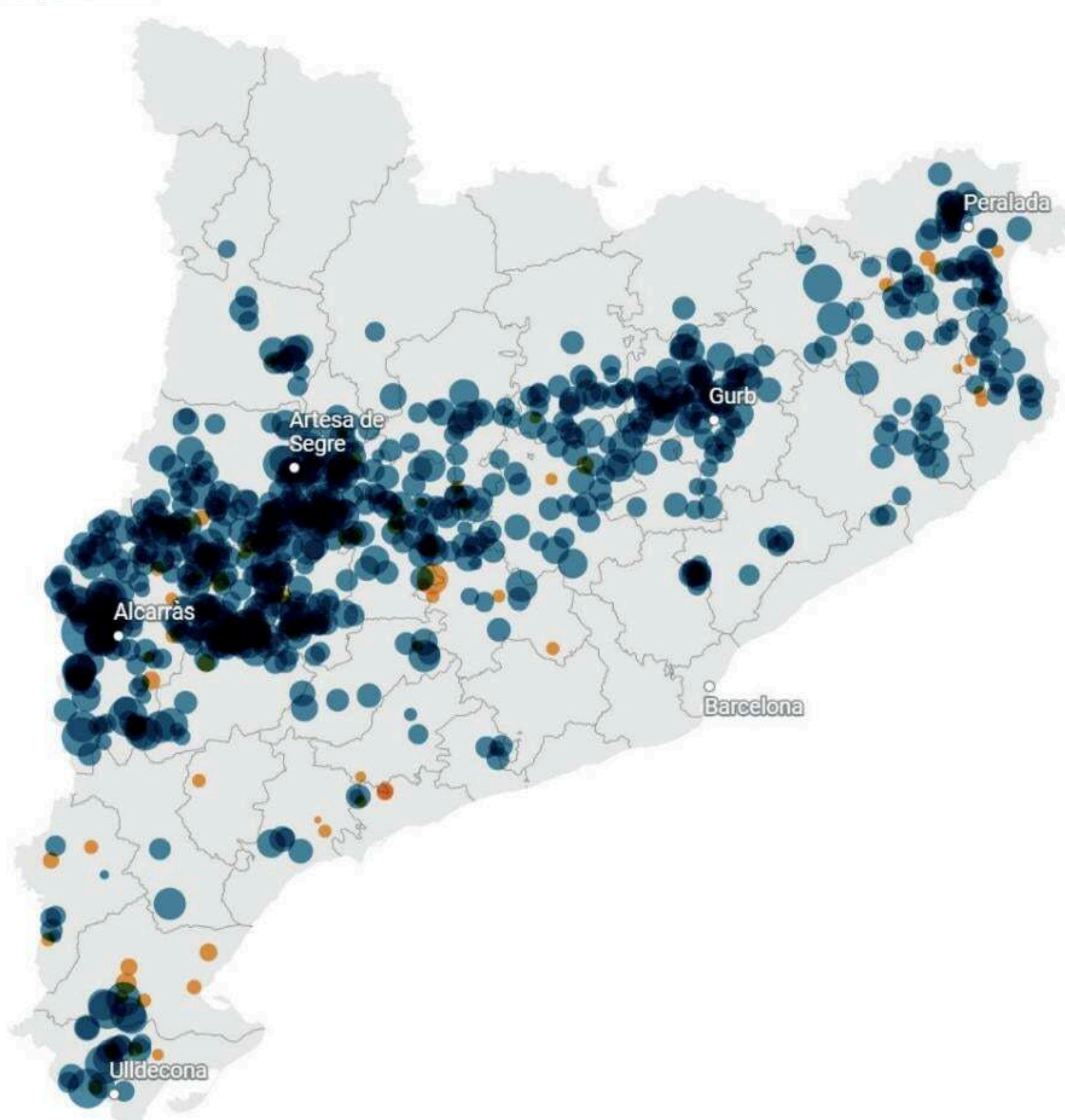
- Macrogranges

Això ho podem veure per exemple en el fenomen de les macrogranges, el màxim exponent industrial **d'organitzar la producció de carn**. L'alternativa que podria ser la ramaderia extensiva, no és rentable econòmicament ni compleix amb els estàndards de consum de la població. Cal tenir en compte que la majoria de carn que es produeix als Països Catalans **s'exporta**. Això ens integra a la divisió internacional del treball, fent del nostre país un engranatge útil més pel mercat internacional.

Aquest model, a part de seguir la lògica d'**acumulació de capital** en grans empreses com Casa Tarradellas o el Pozo, és **altament contaminant**, sobretot de l'aigua, a causa de la producció de purins provocada pel vessament d'excrements a l'aigua, i de l'aire, a causa de les grans quantitat de gasos d'efecte hivernacle que allibera. Això ens afecta a curt, mitjà i llarg termini, ja que, segons un estudi de Greenpeace fet el 2019, el 50% de les aigües superficials i el 30% de les subterrànies controlades assenyalen una mala qualitat per la contaminació amb nitrats, i el sector ramader va alliberar fins a 25 milions de tones de gasos d'efecte hivernacle als Països Catalans. A més, l'acumulació d'animals en espais tan reduïts genera les condicions per a la proliferació de malalties, que afecten les condicions de vida dels animals i potencialment de les persones.

L'expansió i sosteniment d'aquest sector productiu s'explica, en part, per la pauperització de les condicions laborals de la classe treballadora, bona part migrada i més desprotegida davant d'abusos laborals.

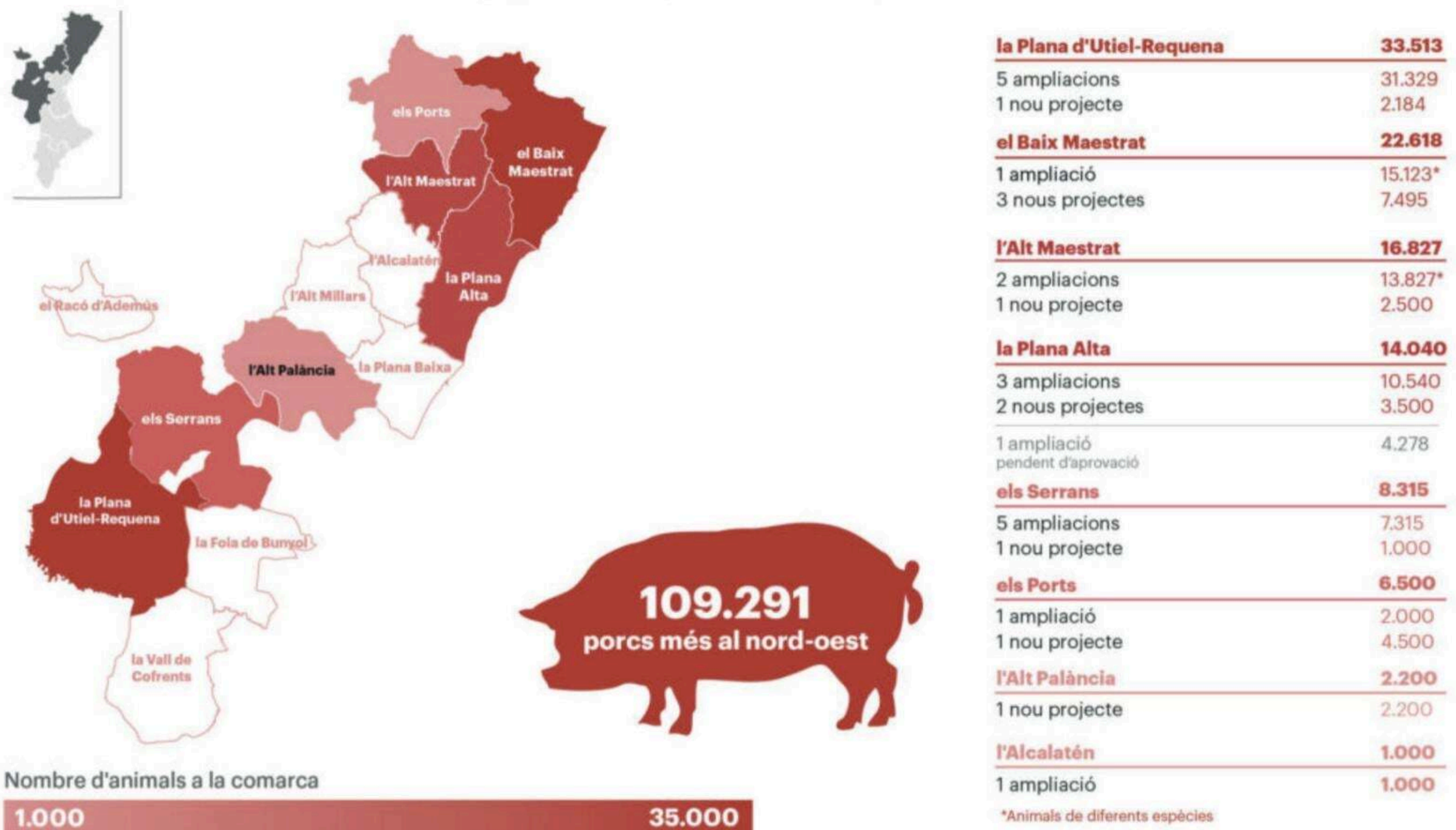
■ Granges porcines ■ Granges avícoles

Mapa: CRÍTIC • Font: Registre Estatal d'Emissions i Fonts Contaminants (PRTR) • Dades cartogràfiques: ICGC • Descarregar les dades • Creat amb Datawrapper

Macrogranges porcines al nord-oest del País Valencià

Nous projectes i ampliacions entre el gener de 2019 i l'octubre de 2020

Font: resolucions publicades al Diari Oficial de la Generalitat Valenciana

Directa

3.2. Macroprojectes

Entenem per un macroprojecte tota **activitat econòmica que explota els recursos naturals o humans d'un territori de manera extractiva i de forma massiva**, beneficiant únicament a la minoria tenidora dels mitjans de producció. Parlem de grans infraestructures finançades i fomentades pels governs i partits de torn. Els efectes nocius sobre la població i l'ecosistema són imprevisibles a llarg termini, però la lògica capitalista impulsa el capital financer i l'administració a fomentar aquestes infraestructures de gran envergadura, legitimades per la seva capacitat de generar llocs de treball a curt termini. Aquesta tendència hipoteca el futur del territori i de les classes populars que l'habiten. Així mateix, sovint aquest tipus d'obres també persegueixen facilitar la circulació del capital, com és el cas del sector logístic en expansió.

Conseqüentment, cal que **la defensa d'un model econòmic i territorial alternatiu s'oposi a la dinamització econòmica a cop de macroprojecte**, que sovint acumula irregularitats administratives sumades a les conseqüències ambientals i socials negatives. Hem dividit els macroprojectes en dues categories:

3.2.1. Macroparcs d'energies renovables

La transició energètica és, ara mateix, els esforços d'última hora del capitalisme per a burlar, a curt termini, els límits biofísics del planeta. El mite del creixement infinit del capitalisme provoca, a més a més, que la implantació d'aquestes energies sigui **acumulativa a l'ús dels fòssils**. La transició del capitalisme fòssil cap a les energies renovables es desenvolupa en forma de batalla entre les oligarquies energètiques per controlar aquest mercat, i **la necessitat de mantenir els marges**

PARCS EÒLICS PROJECTATS O EN FUNCIONAMENT

PARCS FOTOVOLTAICS PROJECTATS

Estat del projecte

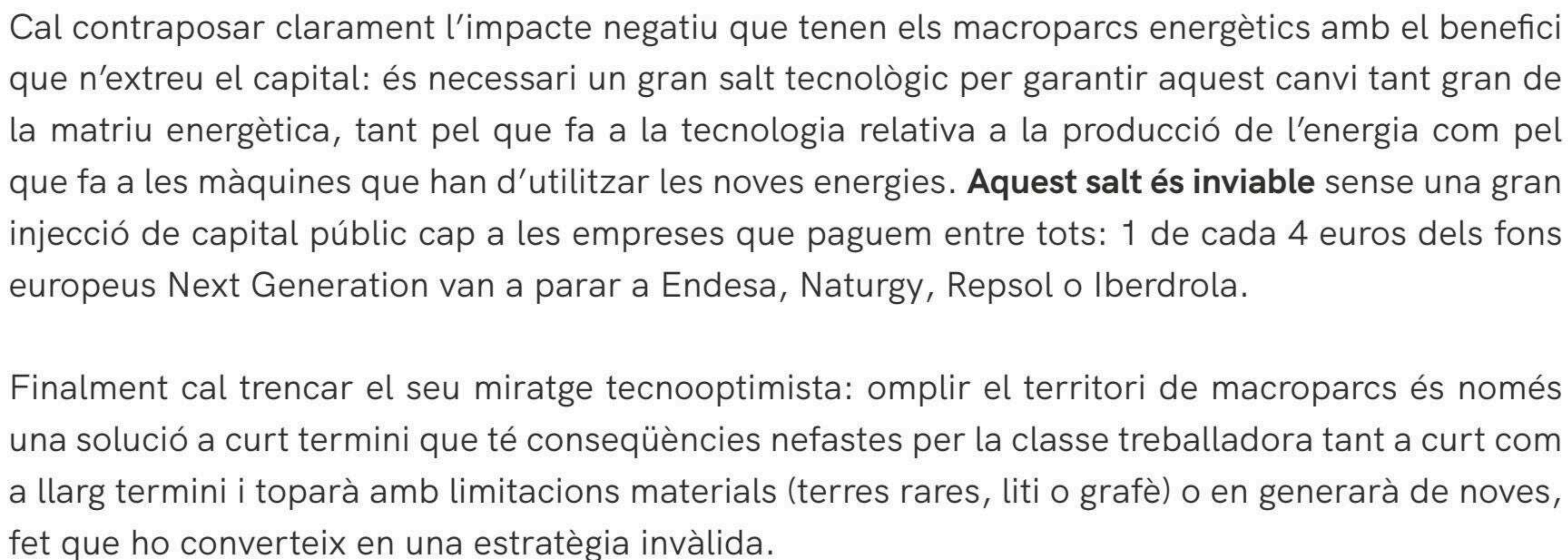
- En funcionament
- En tràmit
- Emplaçament viable

Estat del projecte

- Finalitzat
- En tràmit
- Emplaçament viable
- Pendent
- Realitzats els informes sol·licitats
- Parcialment informat
- Desestimat

Map tiles by Stamen Design, under CC BY 3.0. Data by OpenStreetMap, under ODbL.

A Flourish data visualization

El sistema capitalista ha tergiversat les necessitats d'oci de la població per a poder obtenir-ne un benefici econòmic en detriment de les condicions de vida de les classes populars. En aquest sentit, ha utilitzat la indústria turística com a sector econòmic per conduir el creixement econòmic als Països Catalans. Això s'ha traduït en la promoció de diversos macroprojectes arreu del territori, com ara els Jocs Olímpics d'Hivern al Pirineu, la Fórmula 1 a la ciutat de València, el Hard Rock o la Copa Amèrica de vela.

16

el monocultiu turístic ha tensat ecosistemes i precaritzat les classes populars dels Països Catalans. Un exemple d'això és l'augment en el consum d'aigua durant la temporada turística o el manteniment de piscines i altres equipaments hotelers.

PROU TURISME MASSIU
EMPRESARIS TURÍSTICS EUROPEUS

i mercaderies a través de la construcció d'infraestructures de mobilitat com el Quart Cinturó, plataformes i centres de repartiment d'Amazon o l'expansió de les àrees urbanes i metropolitanes. En aquest context, l'expansió i la importància creixent de ports i aeroports representa el nexa d'unió entre ambdós sectors: l'extensió d'aquestes infraestructures no només promou l'arribada de més turistes i creuers, que contaminen i cronifiquen la pobresa derivada del turisme, sinó que posicionen el nostre territori com a nexa d'unió de la cadena de producció mundial, incrementant la contaminació derivada del transport de béns i mercaderies.

Des del nostre punt de vista, l'oposició a aquestes iniciatives s'explica per les oportunitats precàries de feina i per la funcionalitat que el sistema atorga a aquestes empreses per integrar el nostre territori en la divisió internacional del treball. Som uns països de vacances amb una funció molt concreta respecte a la resta del món, i això vol dir que les oportunitats laborals que sorgeixen al nostre territori estan supeditades a això. En aquest sentit, la integració en la Unió Europea i el reforçament de la dependència entre Nord-Sud global són causa i conseqüència d'aquesta explotació vampírica.

3.3. Sobreexplotació dels recursos naturals

La naturalesa és la condició necessària de la vida. El capitalisme, però, ha supeditat tot al creixement econòmic, generant danys irreversibles en la font de la reproducció de la vida mateixa. L'explotació curt-terminista i extracció de recursos naturals és una de les característiques recurrents del sistema capitalista a l'hora d'expandir els seus límits i mantenir les seves taxes de benefici. Cada any esgotem més aviat la quantitat de recursos que és capaç de regenerar la terra. El 2023, el dia en què vam entrar en dèficit ecològic va ser el 2 d'agost. En el nostre territori hi ha múltiples exemples de l'ús excessiu de recursos necessaris per a la reproducció de la vida, com ara l'ús de recursos hídrics per al manteniment de la indústria turística, o la sobrepesca del mediterrani, que juntament amb l'escalfament i la contaminació del mar, està acabant amb la seva biodiversitat.

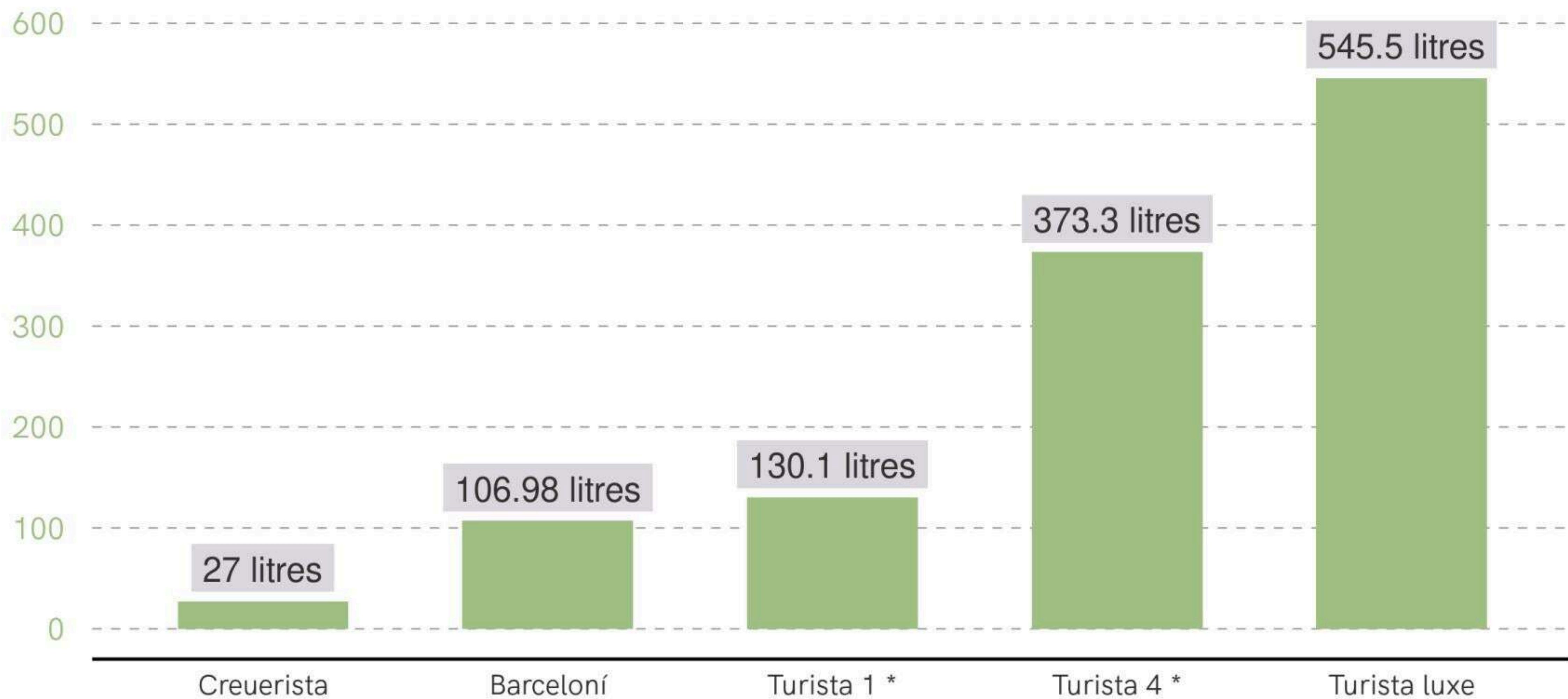
De la mateixa manera, **som dependents de combustibles fòssils** provinents d'altres països i que s'obtenen devastant el territori que els emmagatzema. A més, el transport d'aquestes matèries primeres suposa un increment en les emissions contaminants, que segueix sense ser qüestionada pels partits electorals que es disputen l'hegemonia social.

3.3.1. Sequera

Els efectes del canvi climàtic s'estan traduint al nostre país en una alteració del ritme i quantitat de les pluges. Fa 3 anys que no tenim un episodi plujós prou abundant, i l'administració, lluny de **distribuir racionalment l'aigua** per tal de prioritzar-ne usos o planificar la disponibilitat d'aquest recurs a llarg termini (començant per la millora de la xarxa de canonades, que fa perdre un 25% de l'aigua potable) es limita a declarar restriccions en moments crítics, portant-nos a la situació d'emergència per sequera que bona part del territori està vivint actualment. L'exemple paradigmàtic el veiem en com es prioritza la disponibilitat de l'aigua per al manteniment turisme o l'oci elitista (com el golf o l'esquí) mentre es limita l'ús d'aigua a l'agricultura.

Consum d'aigua per dia

Per habitant de la ciutat i diferents tipus de turistes, en litres

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del document "Turisme i Metròpoli. Reflexions per a una agenda integrada". Barcelona Regional, 2020

3.3.2. Incendis

Els episodis de sequera i les onades de calor, cada vegada més llargues i intenses, són **l'escenari procliu per als incendis** que any rere any ens hem acostumat a viure al territori. El **90%** dels incendis forestals estan relacionats amb l'**activitat humana**, i es poden explicar en gran part pel **model territorial**. El despoblament rural cap als centres urbans del país provoca l'augment de la massa forestal que, descontrolada, permet l'expansió dels incendis.

També és important el paper que juguen les línies d'alta tensió i vies de comunicació que, sense mesures preventives com el manteniment de les vies o la neteja del sotabosc (en part provocada per la pèrdua de la ramaderia extensiva), acaben provocant aquests focs. Alhora, l'ús del foc en l'ampliació de zones agrícoles, el pasturatge, la crema de deixalles o activitats recreatives, genera situacions descontrolades que acaben desembocant en aquests incendis, cada vegada més massius.

3.3.3. Contaminació

Entenem la contaminació com l'efecte que disminueix la qualitat dels recursos naturals a causa de la seva alteració. El sistema productiu capitalista s'enfronta a la contradicció d'haver de **contaminar els recursos que necessita per funcionar**, sobretot l'aigua, l'aire i el sòl. Això provoca que l'administració hagi d'imposar límits i normatives a la producció per tal de **limitar aquesta contaminació** i poder seguir utilitzant els recursos, tot i que cada vegada siguin més escassos, i per mitigar els efectes sobre la salut que té la contaminació.

Aquests límits afecten sobretot a les classes populars, com sectors de la pagesia o la classe treballadora, que es veuen limitats a l'hora d'utilitzar transports privats mentre l'Estat no ofereix alternatives de transport públic eficients, per exemple. La dimensió de classe d'aquesta problemàtica es reflecteix sobretot en la dada que **l'1% més ric contamina tant com el 66% més pobre**, però qui pateix les conseqüències de la contaminació, sobretot en malalties respiratòries i cardiovasculars, són les classes populars, cada vegada més precaritzades i amb uns serveis públics cada cop més desmantellats.

Un exemple paradigmàtic de la contaminació al nostre país és la indústria petroquímica. Al nostre territori, i especialment al camp de Tarragona, es concentren **grans centres contaminants de producció energètica**. El major exponent d'aquesta tendència és Repsol: no només es tracta de l'empresa que genera més emissions contaminants a Catalunya i el conjunt de l'Estat (té una refineria de petroli i una fàbrica de productes químics al Tarragonès, i entre totes dues instal·lacions va emetre a l'atmosfera 3,1 milions de tones de CO₂eq l'any 2021), sinó que a sobre és del sector dels carburants, al centre de la preocupació popular des de les pujades de preus als combustibles.

La naturalesa és la condició necessària de la vida. El capitalisme, però, ha supeditat tot al creixement econòmic, generant danys irreversibles en la font de la reproducció de la vida mateixa.

QUÈ FER?

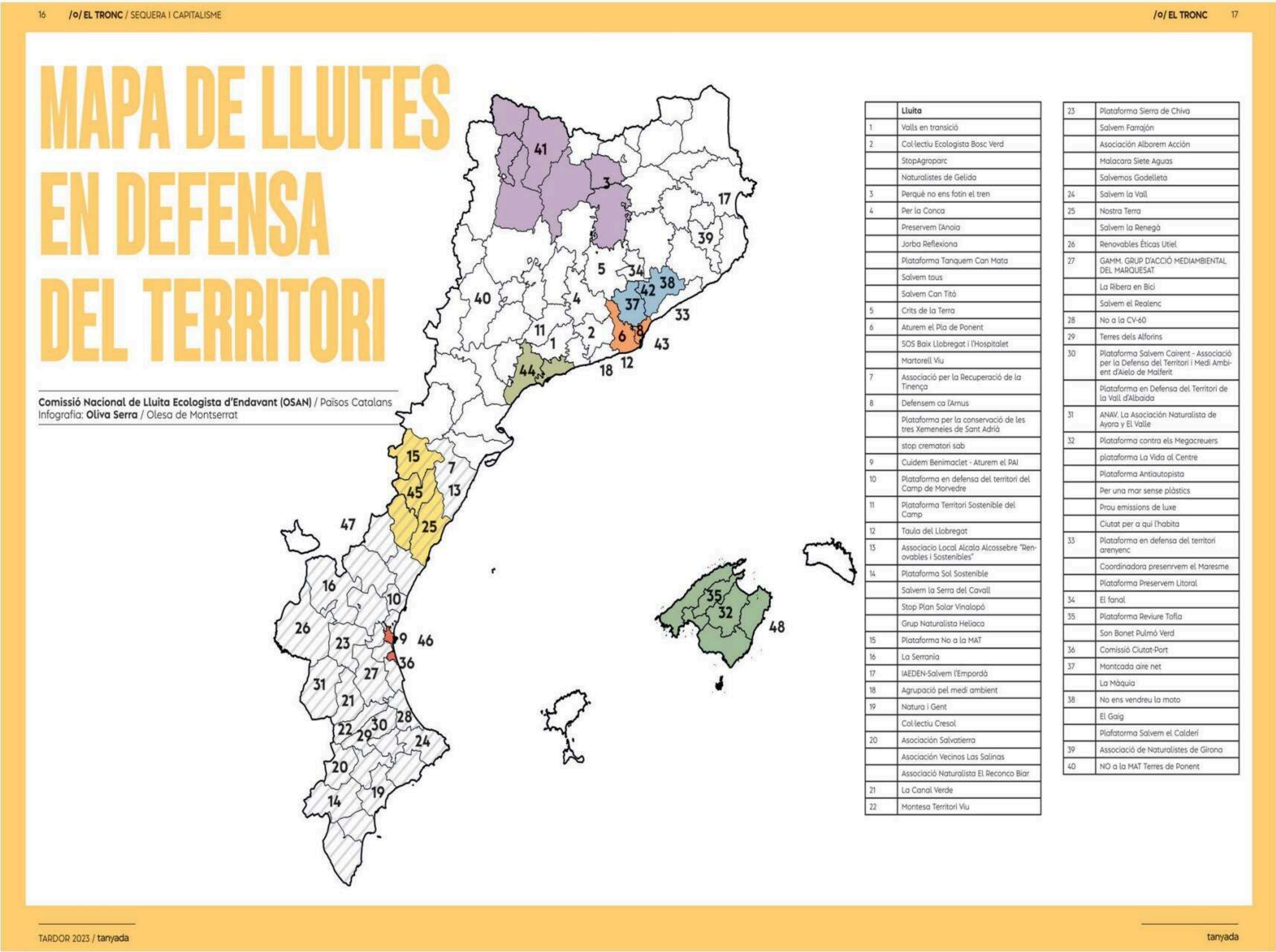

Un cop fet aquest esbós sobre l'estat de la qüestió i entenent l'arrel sistèmica del problema, entenem que el punt de partida d'aquesta lluita és la forma en què s'organitza la producció, distribució i consum de valors d'ús de les nostres societats, de tal manera que una **confrontació envers aquesta condueix necessàriament a una organització conscient d'aquest procés, o, cosa que és el mateix, una organització capaç de donar compte de les limitacions i cicles de regeneració dels diferents entorns que habitem**, així com els equilibris dels seus ecosistemes. En paraules de Lenin, «el socialisme és electrificació més soviets». És a dir, cal una organització política conscient de la producció que inverteixi les relacions d'explotació i autoritat actuals, per frenar la irracionalitat capitalista: no n'hi ha prou amb innovacions tecnològiques per fer front al canvi climàtic, mentre les relacions capitalistes de propietat continuïn determinant les regles del joc. Així, tota lluita actualment encaminada a confrontar la crisi ecològica s'ha d'orientar, si és fidel als seus propis principis, cap a la construcció i assoliment d'una alternativa ecologista i socialista, si no vol perdre el seu potencial polític i desaparèixer.

Des d'aquest punt de vista, els fonaments de la lluita ecologista s'adrecen, essencialment, a la manera en què interaccionem amb (i, per tant, transformem) la natura. Tenint en compte les formes que adopta el capital per desplegar-se arreu del territori i, en conseqüència, els conflictes que se'n deriven, **el caràcter d'aquesta confrontació ha d'adaptar-se, per força, a problemes completament diferents**: des del profanament d'espais naturals per l'ampliació d'una determinada autopista o la seva mercantilització per fomentar l'oci turístic, passant pel consum desmesurat d'aigua per

sustentar una producció agrícola aliena als tipus de conreus locals, fins a l'abocament de deixalles electròniques, precisament estimulat pel rendiment econòmic associat a la incessant producció i adquisició d'aquests contra el seu reciclatge i reutilització. En aquestes condicions, **el front de lluita ecologista ha nascut obligat per la necessitat de combatre aquesta barbàrie omnipresent i**, alhora, sempre latent. Tot i així, donada la multiplicitat de reptes, ha presentat una articulació i organització fragmentària, sovint limitant-se a donar resposta a problemes concrets, un cop aquests ja han fet acte de presència o comencen a fer-ho.

Tenim en ment totes aquelles plataformes i col·lectius que treballen a la seva realitat més immediata, de manera contínua i obstinada, per a despertar consciències sobre problemàtiques reals que ens afecten a la porta de casa. Parlem aquelles companyes organitzades contra la MAT, contra les macro-granges, contra ampliacions de ports, aeroports i carreteres, com el ZAL de València o el Quart Cinturó, contra la massificació turística com SOS Costa Brava o Terra Ferida, contra macroprojectes com el Hard Rock a Tarragona o la macro-planta solar al Vinalopó. **Gràcies a totes elles podem parlar avui d'una lluita ecologista estesa arreu del territori, i gràcies a totes elles podem plantejar avui la propera passa.** Hi ha exemples que ja inspiren el camí, que ens demostren que es pot organitzar la classe per defensar la terra, com els "Aixecaments de la terra" a l'Estat francès, que han decidit plantar-se contra les agressions al territori i s'han atrevit a imaginar un món nou. Però també a casa nostra, on experiències com la campanya Stop Jocs Olímpics al Pirineu, ens demostren que és possible parar els peus a la barbàrie i engegar processos democràtics que batallin l'hegemonia capitalista i ens permetin a les classes populars organitzar-nos per fer efectiu aquest futur que anhelem.

En aquest escenari, quina aportació podem fer el jovent organitzat? **La resposta és clara: ens hem d'implicar directament en el desplegament de la lluita ecologista per revifar la cruesa de la lluita de classes.** Cadascun dels macroprojectes que es construeixen a la nostra terra, s'edifica sobre les nostres perspectives de futur. Tones i tones de formigó no poden reparar el trencament d'ecosistemes; de la mateixa manera que centenars de llocs de treball en temporada alta, tampoc són oportunitats laborals dignes. Quan fa més de 50 anys, li demanaven a Salvador Allende quan i com conqueririen el poder a l'estat xilè, contestaria: "quan el coure sigui nostre, quan el salnitre sigui autènticament nostre [...] En definitiva, quan Xile sigui econòmicament independent!" **Per tant, la lluita ecologista és també la disputa pels nostres recursos naturals, contra les urpes imperialistes i per un alliberament nacional efectiu.** Per això, participar de les diferents plataformes i espais ecologistes, confrontar els projectes extractius i la desposseïció dels nostres recursos, és l'única manera de fer créixer la llavor de l'organització, traduint en pràctica política tot el patiment a què ens aboca el sistema capitalista. Malgrat això, la seva voracitat serà la seva perdició: **en cada racó dels Països Catalans on s'exploti el territori per posar-lo al servei dels interessos capitalistes, florirà la revolta!**

Per tots aquests motius cal fer una passa endavant, prendre consciència i organitzar-nos. Per ara, plataformes i associacions es troben absorbides pel dia a dia d'una lluita desigual. Malauradament, el sistema judicial i l'ordenament legal faciliten l'apropiació capitalista dels nostres recursos, de manera que els resulta més fàcil doblegar els nostres esforços. Inclús és possible que acabin convencent-nos que el turisme és l'única alternativa per la dinamització econòmica del territori... Però hi ha una bona notícia, i és que **cada vegada són més els col·lectius en defensa de la terra, i cada vegada creixen més les coordinadores i xarxes que, amb aquesta voluntat d'anar més enllà de la porta de casa, aglutinen cada cop més lluites i companyes.** Això vol dir que, tot i que encara no hem pogut aturar la maquinària capitalista que destrossa el territori, tenim la capacitat de superar les mancances que ens aïllen i acarar la crua realitat del problema.

En aquesta línia, qui vol el fi, vol els mitjans. Conseqüentment, un moviment que es marqui com a objectiu l'esfondrament de la moderna forma d'organitzar el treball en favor d'uns valors i societat radicalment diferents; es veu obligat a estirar la palanca d'emergència, es veu obligat a reorganitzar la producció, distribució i consum, es veu obligat, llavors, a pugnar per la revolució. D'acord amb això, necessitem una pràctica a l'alçada: la lluita ecologista requereix d'acció directa i col·lectiva, eines de lluita que ataquin el nucli fonamental d'aquesta forma d'organització opressiva. **La història, en aquest cas, és una gran mestra, i ens ensenya les eines, ben emprades, ens poden ajudar a assolir aquest objectiu. Ens criminalitzaran i perseguiran: ens imaginem accions que segurament s'oposaran a la legalitat vigent, però no menys legítimes per aquest motiu: arribat el moment no buscarem comprensió entre els nostres enemics, sinó en els ulls de les nostres companyes.**

En definitiva, en defensa de la nostra terra, del nostre futur, no podem descartar cap mètode de lluita: què es considera legítim, quan allò que ens juguem és la nostra vida? El que cal és una pràctica política, conscient de les condicions en què es desplega, que demostrï que, organitzades, una altra vida és possible. Així doncs, què necessitem per desencadenar tot el potencial de la lluita ecosocialista?

- **Analitzar per transformar:** ens cal conèixer les entranyes del sistema capitalista, de quina manera explota el territori i les classes populars, per organitzar-nos en conseqüència. La mobilització col·lectiva és l'única manera d'esquerdar l'aparent pacificació social, confrontar el sentit comú

hegemònic que ens aliena del nostre entorn natural. La intervenció i generació d'organitzacions col·lectives és la nostra manera de confrontar el col·lapsisme imperant entre la dreta i l'extrema dreta. No podem permetre que aquests raonaments genocides s'infiltrin en la nostra societat, **ens hem de convertir en la personificació que la revolució és possible!**

- **Arrelament i enfortiment de l'organització:** arreu del territori es pateixen les ferides de l'explotació capitalista. El jovent organitzat som les portadores de l'impuls de resistència, que en conflicte permanent amb empreses, administracions i grans transnacionals estendrà el procés de presa de consciència del conjunt de classes populars al voltant d'una lluita per a l'alliberament total. A més, caldrà enfortir aquestes eines d'acumulació de forces per respondre davant dels mecanismes repressors de l'Estat i que ja comencen a patir algunes companyes. La repressió desfermada sobre les companyes de Futuro Vegetal, per exemple, és una mostra de la reacció rabiosa dels centres del poder corporatiu. Tenim el deure d'aportar tot el coneixement d'aquelles qui hem patit la repressió, per tal d'enfortir la lluita.
- **Articulació de mesures revolucionàries** a curt termini, que obrin camí per una transformació social profunda i liderada per les classes populars. Nacionalització, planificació i democratització dels processos productius són els passos previs per a l'exercici un control efectiu sobre el territori i les nostres vides. Es tracta de mesures potencialment compartides per les diferents expressions disperses del moviment ecologista, ja que dibuixen escenaris de canvi desitjables i que situen les necessitats de la majoria treballadora de la població, com a principi rector del conjunt de relacions socials i de producció.

Totes aquestes consignes, doncs, constitueixen les línies mestres per una necessària reestructuració i organització d'aquest front. Una reestructuració que d'una banda permeti donar resposta contundent als diferents conflictes que es manifesten arreu del territori, mentre de l'altra pugni per esfondrar el mateix procés que els posa en marxa. Des d'una perspectiva socialista i revolucionària, doncs, urgeix l'organització d'un front unitari de lluita!

És per això que fem una crida a totes aquelles joves que quan pensen en el seu futur, no hi veuen res. Aquelles que amb raó, senten angoixa quan miren les notícies i no poden parar de pensar que viurem en unes condicions pitjors any rere any, aquelles que estan fartes d'aguantar onades de calor interminables, de veure com els incendis arrasen els boscos que ens han vist créixer, de respirar un aire podrit, de sentir que "primavera i tardor" ja no signifiquen res més que records d'infantesa. Aquelles que formem part d'una generació que veu com el món que ens van prometre se'ns escapoleix entre els dits mentre seguim treballant per aquells qui són responsables de la seva destrucció. De fet, aquí rau la perversitat de la situació: **treballem per les mateixes que es lucren amb l'explotació del treball humà i de la devastació del nostre entorn natural.** Som la generació desposseïda del seu propi futur, que ens expropien dia a dia mentre esborren el passat i la memòria de generacions passades. No permetrem que ens convencin de què no hi ha res a fer. Hi ha futur mentre no el decideixin ells. **Hi ha futur mentre el construïm nosaltres.**

Així doncs, hem de ser les joves qui detectem i fomentem la unitat d'acció del front ecologista, la seva integració en la resta d'espais i fronts de lluita on ens organitzem. **La classe treballadora recollim la bandera ecologista, junt amb el compromís d'enderrocar tota estructura d'opressió.** En conseqüència, hem de ser les joves qui revitalitzem els col·lectius en defensa del territori, qui ocupem les terres abans que ens les destrossin, qui sabotegem els seus intents d'hipotecar el nostre futur per seguir-se enriquant, robant-nos el present. Perquè som nosaltres, les joves, les qui hem hagut d'aprendre a base de caure i alçar-nos, les qui hem hagut de viure en primera persona els efectes de la crisi, fent de para-xocs contra aquesta. Ara bé, també sabem que cap imperi dura per sempre, i que la lluita ens dona el que el poder ens pren: que si se'ns utilitza de para-xocs sigui perquè estem a primera línia, no perquè som carn de canó.

No dubtarem en arribar fins les últimes conseqüències per guanyar-los la partida i viure, per fi, una vida que mereixi ser viscuda.

Som la generació desposseïda del seu propi futur, que ens expropien dia a dia mentre esborren el passat i la memòria de generacions passades. No permetrem que ens convencin de què no hi ha res a fer. Hi ha futur mentre no el decideixin ells. Hi ha futur mentre el construïm nosaltres.

